

MEGFIGYELŐK ROVATA

A NAP AKTIVITÁSA 1982 MÁJUSÁBAN

Az aktivitás lassan csökken, növekszik a monopoláris A, J, H típusú foltok száma. A foltszám 10-ig alacsony, 5 U körüli. Utána gyengén, hullámzóan emelkedik és 19-én éri el a csúcst, 11 U-val. 21- és 25-én 5 U-s minimum, hó végén 8 U-val stagnál. Több visszatérő csoport is volt. Nagyobb csoportokról fejlődési leírás. A hónap legszebb csoportja 16-28-ig volt észlelhető, egy F, H típusú társulás.

Igen nagy és jó minőségű anyag gyűlt össze erről a hónapról. Három nap kivételével teljes a kép.

Az aktivitás kisebb ingadozásokkal egyre csökken, és mint a múlt hónapban is, egyre több monopoláris jellegű J és A típusú folt keletkezik. Egy nagy foltcsoport pedig már az 5-6. rotációját éli. Ez jól látható Fazakas József szinoptikus térképén /1: CM-eseménytérkép c. cikkünket/. A feldolgozásnál külön figyelembe vettem az J és A típusú foltokat is, melyek MDF-e 2, 12, illetve 1,00 volt.

A hó első hetében az AA-szám 4 körüli. Ezután kétnapos ingadozás következik 6-8 AA között; 19-én csúcs van, 11 AA-val. 25-ére az AA-szám leesik 5-re, majd újra emelkedik, és 28-án

2-án eléri a CM-et, -16°-on egy D-típusú AA, melynek követő foltja 1-2-án alakul ki: kettős PU-val rendelkezik, kevés és szabályos U-val. 4-én az első folt elveszti PU-ját, s pórushalmaz váltja fel. A vezető folt mindvégig szabályos, U-jában stabil hiddal. 5-én G típusú, csak a követő folt körül látható néhány pórus. 8-án nyugszik.

ÉSZLELŐK	VIZUÁLIS	MŰSZER	MÓDSZER
Ábrahám Attila /Békéscsaba/	10	10,0 T	v,
Bartos Pál /Sülysáp/	3	8,0 L	v,
Berczik Péter /Csap, SZU/	6	16 T, 6 L	pr,tá,
Bucsi Gábor /Békés/	5	7,0 L	v, r,
Budavári Attila /Szeged/	14	8,0 L	v,
Busa Sándor /Harkakötöny/	7	3,0 L	v, r,
Czibalmos László /Satu Mare,R./	12	5,0 L	v,
Csiba Márton /Dunaujváros/	9	8,9	tá,
Dankó Sándor /Szolnok/	10	8,0 L	v,
Farkas Csaba /Balatonszárszó/	1	12,0 T	v, r,
Fazakas József /Budapest/	8	15,0 T	v, r,
Iskum József /Budapest/	13	6,3 L	v,pr,r,tá,f,
Kósa-Kiss Attila /Salonta, R/	11	6,3 L	v, r,
Kren, Gustav /Zagreb, Yu/	16	13,0 L	pr,
Lakatos István /Maglód/	2	12,5 T	v,
if. Murai Antal /Nádasladány/	5	6,3 L	v, r,
Nagy Zoltán /Szeged/	2	10,0 T	v, r,
Ravasz Bálint /Gyopáros-fürdő/	5	5,0 L	pr, r,
Ságodi Ibolya /Szeged/	4	10,0 T	v, r,
Szabó Sándor /Boly/	23	7,5 L	v,
Trexler László /Esztergom/	3	8,0 L	pr,v,r,
Vég Attila /Kistelek/	2	4,0 L	v,

Május hóban 22 megfigyelőtől 171 vizuális és 1 fotografikus észlelés érkezett,

észlelések száma: 172

észlelt foltcsoportszám: 185 foltcsoport-MDF: 6,60

észlelt napok száma: 28 fáklyás terület-MDF; 6,18

1-én, -3°-on kel egy B típusú, 8 db-ból álló AA. 3-án 23 db U-val, PU-s szinezettel rendelkezik. Tipusa nincs. 4-én fordított C alakú; a követő folt nagy, tőle Ny-ra egy centrális csoport pórusok mentén, s ettől még Ny-ra egy "pórus-farkince" látható. /14:20 UT/ Itt alakul ki 5-ére a vezető

folt. Ekkor D típusú. A követő folt É-D-i irányban szétválóban van. 6-án a csoport tengelye mentén összeforr a PU-val, kisebb hidakkal, szakadékokkal. Később a D-i felén eddig kialakult pórusmező is vonalba rendeződik, kevés PU-val és bezárul. Egy töredezett, de ellipszis alakú U jön létre, közepén kis darab "zavartalan" fotoszférával. A vezető folt U-ja szálas, szabálytalan szerkezetű.

7-én mindkét oldal kinyílik és a követő foltban É-D-i irányú U-szál alakul ki, teljes PU-szélességben a másik U mellett. Ekkor van a CM-on, az U-szám 56 db. 8-10-én nem történt észlelés. 11-én a követő folt csaknem elhal. A vezető foltban és tőle D-re, K-re több U látható. 12-én újra PU-képződés látható a vezető foltban. 13-án nyugszik.

14-15-én a legalacsonyabb a relatív szám is, 65 körüli.

12-én kel, -14°-on 3 db pórus. 14-én még változatlan. 15-kisméretű C típusú AA. 16-án D típusú, összetett U-kal. A követő folt legyező alakú, furcsa, töredezett U-val, /13:00 UT Fazakas/ 17-én van a CM-on. A vezető folt három U-ból áll, s tőlük D felé vékony U-szálak húzódnak a PU-ban. A követő folt is érdekes képet mutat, csepp alakú PU-ban egy félkör alakú U látható; a csepp hegye /ÉNy/ felé egy É-D irányú vastag U-sáv van, s erre merőlegesen, a csepp hegyén keresztül a fotoszférába három vékony U-szál nyúlik ki, mint egy fésű fogai /13:15 UT, Iskum/. 18-án a "fésűfogak" megszűntek, viszont a vezető foltban most É-ra nyúlnak ki U-szálak az U-ból /7:00 UT/. Délutánra /15:00 UT/ a vezető folt egyik U-ja eltűnik, s lehasad a PU is. U-szálak nincsenek. A csoport egyszerűsödik. 20-ára a követő folt PU-ja megszűnik. 21-én teljesen eltűnik. A vezető folt szabályos J típusú. 22-én nyugszik.

22-én kel a hó elején /2-án/ CM-on levő foltcsoport visszatérő része, mint J típusú AA. 29-én, -15°-on a CM-on továbbra is J típusú marad.

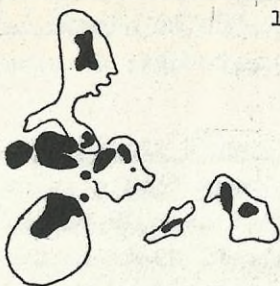
26-án kel a második hó elejei AA, mely 7-én volt a CM-on. D-típusú, a követő folt összetettebb. 28-án a csoport középig PU-s folt képződik, a követő folt "C" alakú, összetett

1982.V.17.: 14:05 UT

18.: 7:00

19.: 10:15

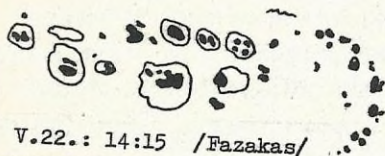
/rajz: Iskum/

V.20.: 14:15 /Fazakas/

V.21.: 12:40 /Budavári/

V.22.: 14:15 /Fazakas/

V.24.: 8:30 /Fazakas/

V.17.: 13:45 /Iskum/

szerkezetű. 29-én a közepe felaprózódik. 30-án, -4° -on halad át a CM-on, 31-én 150 000 km hosszú, a vezető folt osztódik, a követő folt leegyszerűsödik; az elhaló köztes terület csak néhány pórusból áll.

21-én -18° -on kel egy B típusú AA, 25-én C-típusú 3 db U-val, 26-án D-típusú, nagy területen szétszórt követő résszel. Ez a szaggatott terület csak 28-ra áll össze. Az egész AA három PU-ban foglal helyet. 29-én a követő foltban eddig szétszórt U-k egy nagyobbá olvadnak össze, a középső terület szétválik, a vezető folt is tömörödik. 30-án nyugszik.

Utoljára hagytam a hónap legszebb, s legnagyobb aktív területét, melyet két csoport alkotott:

16-án tűnt fel a keleti peremen, azonos hosszúságon két folt. Egy monopolár, $+12^{\circ}$ -on és 17-én egy alaktalan folthalmaz $+20^{\circ}$ -on. A monopolár körül 19-én pórusok jelentek meg, minden nap máshol láthatók, de DK-en állandóak. Lassan növekszik a számuk, s 25-től összekapcsolódik a nagy csoporttal. Alakja: mint egy nagy T-betű.

A $+20^{\circ}$ -on levő csoport 17-18-án folyamatosan kifordul, szinte óráról órára új foltok tűnnek fel a peremen. A vezető folt négy töredékből áll, kereszt alakban. 19-ére megszapordik a létszám: 8 db PU-s folt, közöttük és körülöttük általában póruspárokkal. Középen kialakul a legnagyobb PU-jú vezető folt. 20-án /13:00 UT-re/ tengelye mentén hosszú PU-szalag alakul ki, tőle É-ra a vezető folttal. Két óra múlva a teljes vezető rész a PU-ban van. 21-én K-ről fehér nyúlvány hatol be. 22-én újra egy PU-szalag látható, benne sorakozó U-kal. Tőle ÉNy-ra egy nagy, 3 db U-jú szabályos folt. D-re egy másik nagy folt és végül Ny-on egy cseppalakú PU, tele apró U-kal. A sort egy magányos pórus zárja. A csoport hossza ekkor 175 000 km, 68 db U számolható össze. CM-átmenete 22-én volt, ekkor a kép hasonló csak a PU-szalag darabolódott fel, minden nagyobb U-t különválasztva. 24-én csökken a PU. 26-án a két csoport összefűződik, és így összegabalyodva nyugszanak le.